

אחר.

אלא, למאן דאמר "בפר" דווקא, ולא בדמו (9) של פר, מאי איכא למימר? שהרי לדעתו אי אפשר שכהן אחד יזרוק זריקה ראשונה וכהן אחר זריקה שניה, אלא צריך השני לשחוט שוב פר, ולזרוק את כל הזריקות מהתחלה?

אמר רבא: הכא במאי עסקינן, כגון שפיגול בזריקה ראשונה, ושתק בשניה, ופיגול בשלישית. שבאופן הזה אי אפשר לומר שאת השניה ששתק בה עשה על דעת הראשונה, משום דאמרינן, **אי סלקא דעתך "כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה"**, מיהדר פיגולי בשלישית, למה לוי? הרי היה לו לסמוך על מה שפירש בראשונה, כמו שבשניה סמך על הראשונה. אלא בהכרח שלא עשה על דעת ראשונה.

מתקיף לה רב אשי: מידי, וכי שתק בשניה קתני?

אלא אמר רב אשי: הכא במאי עסקינן, כגון שפיגול בראשונה ובשניה, ועדיין הוא חצי מתיר משום שבשלישית לא פיגול, דאמרינן שודאי לא עשה את השלישית על דעת הראשונות, אי סלקא דעתך כל העושה על דעת הראשונה הוא עושה, מיהדר פיגולי

בשניה למה לוי? היה לו לעשותה בשתיקה ולסמוך על דעת הראשונה אלא בהכרח שאדם זה לא סומך על דעתו הראשונה ולכן פירש בשניה, וממילא בשלישית שלא פירש, לא היתה כוונתו לעשות על דעת ראשונה ולא פיגול!

ומקשינן: **והא בין בראשונה בין בשניה ב-טו קתני, משמע שפיגול באחת מהזריקות ולא בשתיים?**

ואמרינן: **קשיא!**

אמר מר, רבי מאיר אומר פיגול וחייבין עליו כרת.

ומקשינן: **מכדי, הרי כרת (10) לא מוחיב בפיוגול עד שיקרבו כל המתירין, שיגמור את כל העבודות המתירות, דאמר מר, כתיב "פיגול הוא לא ירצה", וכיון שגם בקרבן כשר נאמר "ירצה לקרבן אשה", הרי כהרצאת כשר כך הרצאת פסול. מה הרצאת כשר, איננו כשר עד שיקרבו כל המתירין, אף הרצאת פסול, אין חל על אכילתו חיוב כרת של פיגול, עד שיקרבו כל המתירין, כלומר שייעשו כל ההזאות. והאי, כיון דחשיב בה בפנים מחשבת פיגול, פסליה, ואחר כך, כי מדי [מזה מהדס] כהיכל, מיא בעלמא הוא דקא מדי! קרבן פסול הוא**

מעמידה שמדובר בארבעה פרים. אם כן גם למאן דאמר 'ולא בדמו של פר' שייך שיהיה שתי דעות באופן זה שהביאו שתי כהנים ארבעה פרים. ותירץ הגרי"ז שלפי מאן דאמר זה, אם נפסל פר אחד ומביא כהן אחר פר אחר צריך להתחיל את כל העבודה מ"בין הבדים".

10. המשנה למלך פי"ח מהלכות פסולי

אחד להניח עליו את המזרק עם הדם, והיות שהיו שני מזרקים, אחד של הפר ואחד של השעיר, אם נעמיד שמדובר שהכהן נטמא, בהכרח שנטמא אתו גם מזרק אחד של דם, אולם הוא דוחה תירוצו שהרי טומאה הותרה בציבור.

9. רבי עקיבא איגר מקשה אחר שהגמרא

וחזורת הגמרא ומקשה על הברייתא שכתוב בה מ"ג הזאות של יום הכפורים, ותמהה: וכי רק מ"ג הזאות מזה הכהן הגדול ביום הכיפורים? **והתניא, ארבעים ושבע** הזאות הוא מזה!?

ומתריצין: **לא קשיא. הא** הברייתא שלנו, **כמאן דאמר מערבין** את דם הפר ודם השעיר למתן ד' קרנות של מזבח הפנימי.

והא, הברייתא שכתוב בה מ"ז הזאות, היא **כמאן דאמר אין מערבין** דם הפר ודם השעיר, ואם כן, נוספו עוד ד' הזאות שיש ד' הזאות מדם הפר, וד' הזאות מדם השעיר, כל אחד לחוד, ולא רק ד' משניהם יחד.

ומקשינן: **והתניא** בברייתא אחרת **ארבעים ושמונה** הזאות?

ומתריצין: **לא קשיא, הא** שכתוב מ"ח **כמאן דאמר** שפיכת שיריים של כל ההזאות ליסוד המזבח **מערבין**⁽¹²⁾ ונוספה שפיכת שיריים יש מ"ח, **והא דתניא** מ"ז **כמאן דאמר**

נחשב, ולא נחשבת הזאת דמו בכלל הזאה [ואין זה דומה לפיגל בשחיטה, שאין אנו אומרים שהזאה אשר מזה אחר כך מים בלבד הוא מזה, לפי ששם, העבודה שפיגל בה נעשית כולה בקדושתה. אבל כאן, כל ההזאות עבודה אחת היא!]

ומתריצין: **אמר רבה, משכחת** לה שקרבו כל המתירין **בארבעה פרים וארבעה שעירים**. שהביא פר ושעיר, וחישב עליהם בפנים מחשבת פיגול, ונשפך⁽¹¹⁾ הדם אחר הזאות של בין הבדים, והביא פר ושעיר אחר להזאות הפרוכת, וחישב עליהן, ואחר ההזאות נשפך הדם, ועוד הביא פר ושעיר אחר לקרנות המזבח, וחישב עליהן, ולאחר ההזאות נשפך הדם. וכן הביא פר ושעיר אחר להזאות על טהרו של מזבח, שבזה קרבו כל המתירין [ואין צריך לחזור ולהזות מן הפר השני בין הבדים, אלא במקום שפוסק, משם הוא מתחיל].

רבא אמר: אפילו תימא פר אחד ושעיר אחד, לענין פיגולי, שייחשב פיגול, מרבי אלו ההזאות.

הסיבה שהפסיק באמצע בהכרח היתה שונה, ולכן פירש רש"י שנשפך הדם.

12. למאן דאמר שיריים מעכבים כתב רש"י במסכת זבחים דף נ"ב ע"ב שצריך להקריב פר נוסף ולהתחיל ממתנות המזבח כדי שיהיה לזה שם שיריים. והשפת אמת מצדד שצריך לחזור את כל ההזאות, ואפילו של בין הבדים והפרכת, ובשיטה מקובצת בזבחים דף מ"ב ע"ב כתב שמזה הזאה אחת על המזבח, ובזה מספיק לתת לשאר הדם דין שיריים.

המוקדשים הלכה ז' מסתפק האם כשלא קרבו כל המתירים כדין, ואז אינו נעשה פיגול, האם נהיה פסול או לא. והאחיזר [ב, כז] מוכיח מהגמרא 'מכדי כרת לא מיחייב עד שיקרבו כל המתירין', ומשמע שפסול הוא כן, ורק כרת אין בו.

11. רש"י מפרש שנשפך הדם אחר ההזאות, וקשה, מדוע צריך לזה, הרי העבודה היתה בפסול, ולכן חייב להביא פר אחר. ומבאר השיטה מקובצת שהרי כאן מדובר בכהן שטעה וחושב שכך המצוה — להקטיר למחר, אם כן,

שיריים לא מעכבין. ולכן לא נחשב בכלל ההזאות.

איבעיא להו: פיגל בהולכה של הקומץ, מהו? האם זה חצי מתיר, שהרי יש גם הולכה של לבונה, וחולקים רבי מאיר ורבנן גם בזה, או לא?

אמר רבי יוחנן: הולכה כקמיצה⁽¹³⁾. כמו שקמיצה היא מתיר שלם ולא חצי מתיר, שהרי אין קמיצה בלבונה, כן הדין בהולכה.

וריש לקיש אמר: הולכה כהקטרה. כמו שהקטרה יש בשניהם, בקומץ ובלבונה, ואם פיגל באחד מהם זה חצי מתיר, כן הדין בהולכה שזה רק חצי מתיר.

ואמרינן: בשלמא לריש לקיש, הרי איבא נמי הולכה דלבונה, ולכן מובן שסובר שחולקים רבי מאיר ורבנן גם בזה. אלא לרבי יוחנן, מאי טעמא? הרי יש הולכה גם בלבונה, ואם כן זוהי חצי מתיר!?

אמר רבא: קסבר רבי יוחנן, כל עבודה שאינה מתרת, כגון הולכה שאינה מעכבת, שהרי אפשר להושיט זה לזה בלי ללכת או לשחוט בצד המזבח, עבודה חשובה היא לפגל בפני עצמה, שלא שייך לומר בה עד שיפגל בכל המתיר, שאין זה מתיר, שהרי

אינה מעכבת.

אמר ליה אבוי: הרי שחיטת אחד מן שני הכבשים של עצרת, דעבודה שאינה מתרת היא, שרק הזריקה מתרת האימורים והבשר, ובכל זאת פליגי.

דתנן, שחט אחד מן הכבשים במחשבה לאכול שתי חלות למחר, או הקטיר אחד הבזיכים של לחם הפנים לאכול שני סדרים של לחם למחר

רבי מאיר אומר: פיגול הוא, וחיבין עליו כרת. והכמים אומרים: אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר.

אמר ליה רבא: מי סברת לחם בתנור נעשה קדוש? אין הדבר כן, אלא שחיטת כבשים מקדשא ליה, והבא לקדש כבא להתיר דמי, ולכן סוברים רבנן שאם פיגל באחד מהכבשים אין זה פיגול, לפי שצריך שיפגל בכל המקדש, דהיינו, דווקא שני הכבשים, ולא אחד.

מתיב רב שימי בר אשי: אחרים אומרים, הקדים בשחיטת הפסח מולים [נימולים] לערלים, דהיינו ששחט סימן ראשון של הבהמה לשם מולים וסימן שני לשם ערלים, כשר, הקדים ערלים למולים — פסול,

13. הרמב"ם פוסק בפרק ט"ז מהלכות פסולי המוקדשים הלכה ז' שלא מפגלים בקומץ לחוד או בלבונה לחוד, אלא צריך לחשוב בשניהם, דהיינו בקמיצת הקומץ וליקוט הלבונה או בשעת הולכת שתיהן, וקשה, שהרי מבואר בגמרא שדעת רבי יוחנן, וכן הלכה שבהולכה קומץ הוא מתיר שלם, וכן בקמיצה. ותיצו החק נתן והאבן האזל שלמד הרמב"ם שזו מחלוקת

הסוגיות, סוגיינתו והברייתא במסכת סוטה דף י"ד ע"ב שמשמע שם שיש ארבע עבודות גם במנחה, אולם הקשה במשנת רבי אהרן שאין שם משמעות בברייתא שזו עבודה ונחשב מתיר, ואפילו נאמר שיש שם משמעות כזו, מכל מקום במה נדחתה סוגיינתו שדברו בה האמוראים, ומשמע שכך ההלכה. ועיין בחידושי רבינו חיים הלוי פי"ח מהלכות פסולי המוקדשים הי"ב

ובמתן כלי.

תו מקשינן: זה שכתוב בסיפא של הברייתא "בא לו להקטרה", ולדברך בא לו להולכה מיבעי ליה לומר, שהרי בהולכה של הקטרה גם כן חולקים?

ומשני: הא לא קשיא, כיון דהולכה צורך הקטרה היא, קרי לה הקטרה, ובאמת הכוונה גם כן להולכה.

ומקשינן: אלא זה שכתוב "נתן" את הקומץ בשתיקה וכו' והיינו נתנו על המזבח להקטרה, לדברך "הולך" מיבעי ליה לומר, שהרי אמרת שאף בהולכה של הקטרה הם חולקים?

ומסקנת הגמרא: אכן קשיא!

הקטיר כמות של שומשום על מנת לאכול כמות של שומשום למחר, וחזר והקטיר כמות של שומשום על מנת לאכול כמות של שומשום למחר, וכן עשה עד שכלה קומץ כולו בהקטרות כאלו וכן עשה בהקטרת הלבונה, נחלקו בזה רב הסדא ורב המנונא ורב ששת.

חד אמר — פיגול, וחד אמר — פסול אבל איננו פיגול ואין בו כרת, וחד אמר — כשר.

וחכמים חולקים, וקיימא לן [בפסחים סג א, ושם מפרש גם החילוק בין הקדים מולים לערלים להקדים ערלים למולים] דבחי מתיר פליגי, שסימן אחד הוא חצי מתיר, והרי כאן שחיטה זו אינה מתרת ואינה מקדשת, שבקרבן פסח אין לחם שתקדש אותו שחיטה, וחולקים?

אמר ליה רבא: מי סברת דם בצואר בהמה נעשה קדוש? לא כך, אלא דם סכין⁽¹⁴⁾ מקדשא ליה, ולכן נחשבת שחיטה בא לקדש, והבא לקדש כבא להתיר דמי.

תא שמע מברייתא דלעיל: במה דברים אמורים שלכולם זה פיגול אף שחישב רק בעבודת הקומץ, בקמיצה ובמתן כלי ובהילוך! ובפשוטו, ההילוך הזה שכתוב, הכוונה בהילוך דהקטרה מדובר, ולא חולקים רבנן, וראיה לרבי יוחנן.

ורחינן: לא, בהילוך דמוליכו למתן כלי מדובר, שלא נחשב חצי מתיר שאין מתן כלי בלבונה.

ומקשינן: אי הכי, איך כתוב "במתן כלי ובהילוך", הרי לדברך "בהילוך ובמתן כלי" מיבעי ליה, שהרי מדובר בהילוך שקודם מתן כלי?

ואמרינן: הא לא קשיא, תני הכי: בהילוך,

ומסביר החזון איש שאין הכוונה שהסכין מקדש את הדם, וגם לפעמים הסכין בכלל לא נוגע בדם, וגם מבואר לקמן דף ע"ח ע"א שהסכין מקדש את הלחם, ובודאי שאינו נוגע בהם, אלא כוונת הגמרא שעבודת השחיטה מקדשת את כל חלקי הקרבן, כל אחד למה שעומד להעשות בו, ובזה גם מיישב דעת

שמבאר דעת הרמב"ם ורש"י בדין נתינת הלבונה בכלי, ומיישב הסוגיא בסוטה שגם לרש"י צריך נתינה בכלי.

14. תירוץ הגמרא דם סכין מקדשא ליה, קשה. אם כן, אין זו עבודת השחיטה המקדשת אלא הסכין, ומדוע נחשבת השחיטה 'באה לקדש',

הוא.

ומאן דאמר פסול, סובר שדברי הכל הוא.

ומאן דאמר כשר, סובר שדברי הכל הוא.

והשתא מבארינן: מאן דאמר פיגול דברי הכל, קסבר דרך אכילה בכך לאכול כמה פעמים שיעור שומשום עד שיסיים האכילה, ודרך הקטרה בכך להקטיר כמה פעמים שיעור שומשום, ואם כן, הרי הוא פיגול גמור כמקטיר כזית על מנת לאכול כזית למחר.

ומאן דאמר פסול דברי הכל, קסבר דרך אכילה בכך ואין דרך הקטרה בכך, והוא ליה כמנחה שלא הוקטרה. ולכן, פיגול לא נהיה, שלא נחשב מחשבה על הקטרה. וגם לא הותרו שיריים באכילה, שהרי זה כאילו לא הוקטרה המנחה.

ומאן דאמר כשר דברי הכל, קסבר דרך הקטרה בכך, ולכן הותרו שיריים באכילה, ואין דרך אכילה בכך, ואין זה מחשבה "לאכול", ולכן אין זה פיגול.

אמרי הריפי דפומבדיתא: הקטרה מפגלת א-ז
הקטרה. דהיינו, אם הקטיר את הקומץ על מנת להקטיר לבונה למחר — הרי זה פיגול.

ואפילו לרבנן, דאמרי אין מפגלין בחצי מתיר, הני מילי היבא דחישב בהו בשירייה, שבשעת הקטרת הקומץ חישב על השיריים לאוכלן למחר, ולבונה במלתא קיימא, שלא

ואמרינן: **לימא מאן דאמר פיגול כרבי מאיר** הוא סובר שאמר מפגלין בחצי מתיר, וכאן גם כן כל שומשום שפיגל נחשב חצי מתיר, **ומאן דאמר פסול** — **כרבנן** הוא סובר שאמרו בחצי מתיר שהוא פסול ולא פיגול, **ומאן דאמר כשר** — **כרבי** הוא סובר שאמר לעיל [יד א] השוחט את הכבש לאכול חצי זית מחלה זו וכן חבירו לאכול חצי זית מחלה זו שכשר, שאין מצטרפים ב' החצאים לפיגול?

ורחינן: **ממאי** שזה הביאור? **דלמא, עד כאן לא קאמר רבי מאיר התם** שהוא פיגול, **אלא דחישב** מחשבת פיגול **בשיעורו**, בכמות של שיעור הקטרה, **אבל הבא, דלא חישב בשיעורו**, שכל מחשבה ומחשבה לא היתה אלא בשיעור שומשום — **לא יהיה פיגול**.

ועד כאן לא קאמרי רבנן התם שפסול, **אלא דלא חישב ביה בכוליה מתיר**, אלא רק בקומץ או בלבונה שהוא חצי מתיר. **אבל הבא, דחישב ביה בכוליה מתיר**, שהרי השלים כל הקומץ והלבונה במחשבות פיגול — **הכי נמי דפגיל**.

ועד כאן לא קאמר רבי התם שכשר, **אלא דלא הדר מלייה לשיעור אכילה של כזית** מאותה עבודה של הכבש הראשון, וחלה ראשונה, **אלא חישב על חצי זית בחלה השניה בכבש השני**. **אבל הבא, דהדר מלייה מאותה עבודה**, שהרי חישב סוף סוף בכל הקומץ והלבונה, **הכי נמי דפפול**.

אלא, מאן דאמר פיגול, סובר שדברי הכל

מובן שעבודת השחיטה היא המקדשת, ולא הסכין.

תוספות במסכת חולין שהסכין לא צריך להיות כלי שרת, וקשה, איך מקדש את הדם, ובזה